

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ
της προσφυγής υπ' αριθ. 50385/99
του Χ Μ
κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,
αφού συνεδρίασε στις 18 Οκτωβρίου 2001 σε σώμα
αποτελούμενο από τους :

Κ. Α.ΜΠ. ΜΠΑΚΑ, *Πρόεδρο,*

κ. Χ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

κα Β. ΣΤΡΑΖΝΙΤΣΚΑ,

κ. Π. ΛΟΡΕΝΖΕΝ,

κ. Ε. ΛΕΒΙΤΣ,

κ. Α. ΚΟΒΛΕΡ,

κ. Β. ΖΑΓΚΡΕΜΠΕΛΣΚΙ, *Δικαστές,*

και τον κ. Ζ. ΝΙΛΣΕΝ, *Βοηθό Γραμματέα του Τμήματος,*

Έχοντας υπόψη την ως άνω προσφυγή, η οποία
κατετέθη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Δικαιωμάτων του
Ανθρώπου στις 2 Ιουνίου 1998 και πρωτοκολλήθηκε στις
18 Αυγούστου 1999,

Έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλε η καθ'
ης Κυβέρνηση και τις απαντητικές παρατηρήσεις του
προσφεύγοντος,

Μετά από συζήτηση, αποφάσισε τα εξής:

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ο προσφεύγων Χ Μ είναι Έλληνας υπήκοος, γεννημένος το 1967 και κάτοικος Αθηνών. Εκπροσωπήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου από την κα Ι. Κούρτοβικ, δικηγόρο Αθηνών.

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των διαδίκων, συνοψίζονται ως εξής.

Στις 13 Σεπτεμβρίου 1995 αστυνομικοί προσπάθησαν να σταματήσουν τον προσφεύγοντα διότι είχε παραβιάσει κόκκινο σηματοδότη στο κέντρο της Αθήνας. Ο προσφεύγων δεν σταμάτησε, αλλά αντίθετα ανέπτυξε ταχύτητα. Τον ακολούθησαν αρκετοί αστυνομικοί με περιπολικά και μοτοσικλέτες. Ενώ προσπαθούσε να διαφύγει, το αυτοκίνητο του προσφεύγοντος προσέκρουσε με άλλα οχήματα και τραυματίστηκαν δύο οδηγοί. Αφού ο προσφεύγων είχε διαφύγει από πέντε μπλόκα της αστυνομίας, οι αστυνομικοί άρχισαν να πυροβολούν το αυτοκίνητό του.

Τέλος, το αυτοκίνητο του προσφεύγοντος σταμάτησε σε ένα βενζινάδικο, αλλά ο προσφεύγων κλείδωσε τις πόρτες του αυτοκινήτου και αρνούνταν να βγει έξω. Οι αστυνομικοί συνέχισαν να πυροβολούν. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι πυροβολούσαν το αυτοκίνητό του, ενώ η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι πυροβολούσαν στον αέρα. Ένας απ' αυτούς πέταξε μια γλάστρα στο παρμπρίζ. Τέλος, ο προσφεύγων συνελήφθη από έναν αστυνομικό ο οποίος κατάφερε να εισέλθει στο αυτοκίνητο. Ο προσφεύγων διακομίστηκε αμέσως στο νοσοκομείο, όπου παρέμεινε επί εννέα ημέρες. Είχε τραυματιστεί στο δεξί χέρι, το δεξί

πόδι, τον αριστερό γλουτό και το δεξί μέρος του θώρακα. Ισχυρίζεται ότι τον πυροβόλησαν στο πέλμα του ποδιού καθώς τον έσερναν έξω από το αυτοκίνητό του. Η Κυβέρνηση αρνείται τον ισχυρισμό. Η ψυχική υγεία του προσφεύγοντος έχει επιδεινωθεί σημαντικά μετά το ατύχημα.

Μετά το συμβάν διεξήχθη ένορκη διοικητική εξέταση, στο πλαίσιο της οποίας ελήφθησαν 35 ένορκες μαρτυρικές καταθέσεις. Διεξήχθησαν εργαστηριακές εξετάσεις κατά τις οποίες εξετάστηκαν 33 όπλα αστυνομικών και οι σφαίρες που βρέθηκαν. Εξετάστηκε επίσης το αυτοκίνητο του προσφεύγοντος. Μετά την ένορκη διοικητική εξέταση, ο εισαγγελέας άσκησε ποινική δίωξη κατά επτά αστυνομικών για πρόκληση σοβαρής σωματικής βλάβης και παράνομη οπλοχρησία. Αργότερα, ο προσφεύγων έκανε δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής ζητώντας αποζημίωση. Επίσης, ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος, ο οποίος καταδικάστηκε σε φυλάκιση 40 ημερών για πρόκληση σωματικής βλάβης (απόφαση 16111/2000 του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών).

Στις 5 Δεκεμβρίου 1997 το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών αθώωσε τους επτά αστυνομικούς. Το δικαστήριο έκρινε ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι ήταν αυτοί που τραυμάτισαν τον προσφεύγοντα. Μερικοί από τους αστυνομικούς που είχαν συμμετάσχει στο συμβάν αναχώρησαν από τη σκηνή του συμβάντος μετά τη σύλληψη του προσφεύγοντος χωρίς να αποκαλύψουν την ταυτότητά τους και να δώσουν τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με

τα όπλα τους. Δύο σφαίρες που βρέθηκαν στο αυτοκίνητο του προσφεύγοντος προέρχονταν από τα όπλα δύο κατηγορουμένων. Ωστόσο, δεν είχε αποδειχθεί πέραν κάθε λογικής αμφιβολίας ότι οι αστυνομικοί αυτοί είχαν χρησιμοποιήσει τα όπλα τους για άλλο σκοπό παρά για να ακινητοποιήσουν ένα αυτοκίνητο του οποίου ο οδηγός εύλογα θεωρούσαν ότι ήταν επικίνδυνος εγκληματίας.

Ο προσφεύγων, ο οποίος ήταν παρών κατά την εκφώνηση της απόφασης, δεν είχε δικαίωμα να ασκήσει έφεση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Η απόφαση καθαρογράφηκε στις 20 Μαΐου 1999.

ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ

Ο προσφεύγων παραπονείται ότι οι αστυνομικοί έκαναν υπερβολική χρήση των όπλων τους θέτοντας σε κίνδυνο της ζωή του. Υποστηρίζει ότι καμία από τις σφαίρες δεν στόχευε τα λάστιχα του αυτοκινήτου του, τα οποία είναι άθικτα στις φωτογραφίες που ελήφθησαν μετά το συμβάν. Επίσης, παραπονείται ότι η διερεύνηση του συμβάντος ήταν ανεπαρκής. Η αστυνομία δεν συνέλεξε τους κάλυκες που βρέθηκαν έξω από το αυτοκίνητο. Επετράπη σε πολλούς αστυνομικούς και οχήματα να αναχωρήσουν από τη σκηνή του συμβάντος χωρίς να αφήσουν τα στοιχεία ταυτότητάς τους. Η απόφαση του δικαστηρίου ήταν αμφισβητούμενη, καθώς το τραύμα του ποδιού του μπορούσε να προκληθεί μόνο μετά τη σύλληψή του, ενώ η διάρκεια της διαδικασίας δεν ήταν εύλογη. Ο προσφεύγων επικαλείται τα άρθρα 2, 3 και 6 της Σύμβασης.

NΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Επικαλούμενος τα άρθρα 2 και 3 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται ότι υπέστη από τους αστυνομικούς επίθεση που έθεσε σε κίνδυνο τη ζωή του και ότι οι αρχές δεν διεξήγαγαν επαρκή και αποτελεσματική έρευνα σχετικά με την επίθεση αυτή. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι τα παράπονα του προσφεύγοντος για τη μη διεξαγωγή επαρκούς έρευνας από τις αρχές σχετικά με τα τραύματά του εμπίπτουν, στην παρούσα περίπτωση, στο άρθρο 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Σύμβασης.

Το άρθρο 2 της Σύμβασης προβλέπει ότι:

''1. Το δικαίωμα εκάστου προσώπου εις την ζωήν προστατεύεται υπό του νόμου. Εις ουδένα δύναται να επιβληθή εκ προθέσεως θάνατος, ειμή εις εκτέλεσιν θανατικής ποινής εκδιδομένης υπό Δικαστηρίου εν περιπτώσει αδικήματος τιμωρουμένου υπό του νόμου διά της ποινής ταύτης.

2. Ο θάνατος δεν θεωρείται ως επιβαλλόμενος κατά παράβασιν του άρθρου τούτου εις ας περιπτώσεις θα επήρχετο συνεπεία χρήσεως βίας καταστάσης απολύτως αναγκαίας:

α) δια την υπεράσπισιν οιουδήποτε προσώπου κατά παρανόμου βίας,
β) δια την πραγματοποίησιν νομίμου συλλήψεως ή προς παρεμπόδισιν αποδράσεως προσώπου νομίμως κρατουμένου,
γ) δια την καταστολήν, συμφώνως τω νόμω, στάσεως ή ανταρσίας''.

Το άρθρο 3 της Σύμβασης προβλέπει ότι:

''Ουδείς δύναται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς''.

Το άρθρο 13 της Σύμβασης προβλέπει ότι:

''Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν έχει το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των''.

Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η χρήση βίας αποσκοπούσε στην πραγματοποίηση νόμιμης σύλληψης και δεν ήταν δυσανάλογη προς το σκοπό, δεδομένης της επικίνδυνης συμπεριφοράς του προσφεύγοντος.

Επιπλέον, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι στην παρούσα υπόθεση διεξήχθη ενδελεχής ένορκη διοικητική εξέταση. Τονίζει ότι ο εισαγγελέας άσκησε ποινική δίωξη κατά των αστυνομικών αυτεπαγγέλτως. Κατά τη γνώμη της Κυβέρνησης, η δικονομική υποχρέωση της παρ. 1 του άρθρου 2 της Σύμβασης εκπληρώθηκε με το παραπάνω.

Ο προσφεύγων απαντά ότι οι κρατικές αρχές προσπάθησαν να συγκαλύψουν την υπόθεση.

Το Δικαστήριο θεωρεί ότι, υπό το φως των ισχυρισμών των διαδίκων, εγείρονται σοβαρά πραγματικά και νομικά ζητήματα βάσει της Σύμβασης, για την κρίση των οποίων χρειάζεται διερεύνηση των καταγγελιών επί της ουσίας. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κρίνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι εμφανώς αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Σύμβασης. Δεν έχει

παρουσιαστεί κανένας άλλος βάσιμος λόγος για να κηρυχθεί απαράδεκτη.

2. Επιπλέον, ο προσφεύγων παραπονείται για την αθώωση των κατηγορούμενων αστυνομικών. Επικαλείται το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης, σε ό,τι αφορά την υπόθεση, το οποίο προβλέπει ότι:

“Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δικάως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίσει είτε επί των αμφισβητήσεων επί δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως”.

Στο βαθμό που το παράπονο του προσφεύγοντος μπορεί να θεωρηθεί σχετικό με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και το αποτέλεσμα της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 19 της Σύμβασης, καθήκον του είναι να εξασφαλίσει την τήρηση των δεσμεύσεων των Συμβαλλομένων Μερών. Ειδικότερα, ο ρόλος του δεν είναι να εξετάζει τα σφάλματα ως προς την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ή τα νομικά σφάλματα στα οποία υποτίθεται ότι υπέπεσε ένα εθνικό δικαστήριο, εκτός εάν με αυτά παραβιάστηκαν δικαιώματα και ελευθερίες που προστατεύει η Σύμβαση. Επιπλέον, ενώ το άρθρο 6 της Σύμβασης εγγυάται το δικαίωμα για δίκαιη δίκη, δεν ορίζει κανόνες περί του παραδεκτού των αποδεικτικών στοιχείων ή του τρόπου αξιολόγησής τους, οπότε τα

θέματα αυτά ρυθμίζονται πρωταρχικά από την εθνική νομοθεσία και τα εθνικά δικαστήρια (βλ. *Garcia Ruiz κατά Ισπανίας* [GC], No. 30544/96, ECHR 1999-I, σελ. 98, §28).

Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων είχε το δικαίωμα να συμμετάσχει σε συζητητική διαδικασία και να καταθέσει τα επιχειρήματα που θεωρούσε ότι αφορούσαν την υπόθεσή του. Δεν υφίσταται καμία ένδειξη ότι η διαδικασία δεν ήταν δίκαιη.

Συνεπώς, το παράπονο αυτό είναι εμφανώς αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3 και 4 της Σύμβασης.

3. Τέλος, ο προσφεύγων παραπονείται σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 για το χρόνο που παρήλθε μέχρι την καθαρογραφή της απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών. Ειδικότερα, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, αν και η διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου είχε μικρή διάρκεια, η καθυστέρηση μέχρι την καθαρογραφή της απόφασης προκάλεσε καθυστέρηση στην κατάθεση της προσφυγής του στο Δικαστήριο.

Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η υπόθεση ήταν αρκετά πολύπλοκη και ότι το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Αθηνών τη συζήτησε και εξέδωσε την απόφασή του εντός εύλογου χρόνου υπό τις δεδομένες περιστάσεις. Όσον αφορά το χρόνο που παρήλθε μέχρι την καθαρογραφή της απόφασης, η Κυβέρνηση παρατηρεί ότι η καθυστέρηση δεν επηρέαζε τα δικαιώματα του προσφεύγοντος, αφού αυτός δεν είχε

το δικαίωμα να ασκήσει έφεση βάσει του εθνικού δικαίου.

Το Δικαστήριο πρώτον παρατηρεί ότι οι διάδικοι δεν αμφισβητούν ότι η διάρκεια της διαδικασίας μέχρι την έκδοση της απόφασης ήταν εύλογη. Παρ' όλα αυτά, είναι γεγονός ότι η απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών καθαρογράφηκε περισσότερο από 17 μήνες μετά την έκδοσή της. Το Δικαστήριο σημειώνει, όμως, ότι ο προσφεύγων ήταν παρών κατά την εκφώνηση της απόφασης και ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν είχε δικαίωμα να ασκήσει έφεση βάσει του εθνικού δικαίου. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν υπάρχει ένδειξη παραβίασης της υποχρέωσης να εκδικαστεί η υπόθεση εντός 'εύλογου χρόνου' υπό την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης.

Το Δικαστήριο επίσης εξέτασε την αιτίαση αυτή βάσει του άρθρου 34 της Σύμβασης, το οποίο εγγυάται την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος ατομικής προσφυγής. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων, κρίνει ότι ο προσφεύγων δεν εμποδίστηκε να προσφύγει στο Δικαστήριο και να διατυπώσει τα επιχειρήματά του ενώπιόν του.

Συνεπώς, το παράπονο αυτό είναι εμφανώς αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ. 3 και 4 της Σύμβασης.

Για τους ανωτέρω λόγους, το Δικαστήριο ομόφωνα:

Κηρύσσει τύποις παραδεκτές τις αιτιάσεις του προσφεύγοντος σχετικά με τις σωματικές βλάβες που

υπέστη και την έλλειψη αποτελεσματικής διερεύνησης του ατυχήματος της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 1995.

Κηρύσσει απαράδεκτες τις υπόλοιπες αιτιάσεις.

Ζέρεν Νίλσεν

(υπογράφος)

Άντρας ΜΠΑΚΑ

Βοηθός Γραμματέας

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου

Αθήνα, 30 Απριλίου 2004

Ο μεταφραστής του Υπουργείου Εξωτερικών

Βασίλειος Δ. Μπελεκούκας